

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

 Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КУРС ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА»**

«Мистецтво сучасного співу»

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

Дніпро-2025

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Курс підготовки сучасного педагога» належить до циклу професійно-орієнтованих освітніх дисциплін і спрямована на формування ключових компетентностей майбутнього вчителя відповідно до вимог сучасної освіти. Курс поєднує вивчення основ педагогіки, психології та методики викладання з розвитком практичних умінь організації навчального процесу, комунікації та роботи з цифровими освітніми інструментами.

Програма передбачає послідовне опанування теоретичних засад педагогічної діяльності та їх практичне застосування: від аналізу освітніх стандартів і створення навчальних матеріалів — до розвитку індивідуального педагогічного стилю, роботи в інклюзивному середовищі та впровадження інноваційних технологій навчання.

У результаті студенти оволодівають навичками ефективної професійної взаємодії, творчого планування та проведення занять, критичного мислення й педагогічної рефлексії, що забезпечує їхню готовність до успішної діяльності у сфері сучасної освіти.

КОМПЕТЕНТНОСТІ: У межах цього курсу здобувачі освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Інтегральна компетентність:

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК)

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.

СК 6 Здатність передавати знання, застосовувати професійні та педагогічні методи, підходи, технології, знання вікової психології в умовах роботи з аматорським колективом та/або в педагогічній діяльності на рівні початкової мистецької освіти (відповідно до освітньо-професійної програми).

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 9 Здатність застосовувати інтегровані знання з інших видів мистецтва в професійній діяльності.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої /педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

Для здобувачів, що навчаються на основі базової середньої освіти, кількість кредитів ЄКТС – 9, загальна кількість годин – 270, з них аудиторних — 176, самостійних – 94.

Для здобувачів, що навчаються на основі повної загальної середньої освіти, кількість кредитів ЄКТС – 7, загальна кількість годин – 210, з них аудиторних — 176, самостійних – 34.

МЕТА КУРСУ - підготовка сучасного педагога у сфері мистецтва співу, здатного інтегрувати мистецькі, психолого-педагогічні та культурологічні знання у власну діяльність, формувати у здобувачів освіти професійні та особистісні якості, розвивати креативність і сценічну культуру.

Прогнозовані результати навчання (РН)

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 10 Володіти методикою роботи з учнем, учнівським та/або аматорським колективом з урахуванням вікових особливостей учасників (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 11 Підбирати навчальний/виконавський репертуар з урахуванням музичних здібностей та/або цілей навчання здобувачів початкової мистецької освіти та/або рівня аматорського колективу (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 12 Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 14 Розробляти та документувати навчально-методичні/творчі матеріали, вести документацію, пов'язану з виконанням професійних обов'язків (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 16 Дотримуватися загальних вимог щодо авторських та суміжних прав, захисту персональних даних, правил розповсюдження інформації.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Курс є базовим компонентом професійної підготовки студентів педагогічних спеціальностей та спирається на знання з педагогіки, психології та загальноосвітніх дисциплін. Дисципліна забезпечує фундамент для формування професійних компетентностей майбутнього педагога, розвиток умінь планування, організації та проведення освітнього процесу, а також закладає основу для подальшого опанування спеціалізованих методик викладання.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Заняття реалізуються у формі лекцій, практичних занять, тренінгів та самостійної роботи студентів. Основні форми:

- Аналіз сучасних освітніх стандартів і нормативних документів.
- Розробка планів занять та освітніх програм.
- Моделювання педагогічних ситуацій та рольові ігри.
- Практика застосування цифрових освітніх технологій.
- Робота в малих групах для розвитку комунікативних та командних навичок.
- Рефлексивні вправи та самоаналіз педагогічної діяльності.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У дисципліні «Курс підготовки сучасного педагога» використовуються як традиційні дидактичні методи, так і інноваційні підходи:

- Метод проблемного навчання.
- Метод проєктної діяльності.
- Метод моделювання педагогічних ситуацій.
- Метод інтерактивного діалогу.
- Концентричний метод (поетапне поглиблення знань).
- Метод рефлексії та самоконтролю.
- Евристичний метод (пошук рішень через творчі завдання).
- Метод співпраці та колективного обговорення.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Курс підготовки сучасного педагога» спрямована на формування у здобувачів базових і професійних компетентностей, необхідних для ефективної діяльності у сфері сучасної освіти. Курс розкриває принципи організації навчально-виховного процесу, психологічні та педагогічні основи роботи з учнями, методи інтерактивного навчання, цифрові освітні технології, а також формування особистісних якостей педагога.

Програма охоплює засвоєння теоретичних засад педагогіки та психології, розвиток навичок професійної комунікації, планування й проведення занять, використання інноваційних методів навчання, роботу в інклюзивному середовищі, а також практику моделювання педагогічних ситуацій. Студенти навчаються аналізувати освітні стандарти, розробляти навчально-методичні матеріали, критично оцінювати власну педагогічну діяльність та здійснювати педагогічну рефлексію.

У результаті опанування дисципліни студенти здобувають уміння ефективно організовувати освітній процес, застосовувати сучасні методики та цифрові інструменти навчання, працювати з різними категоріями учнів, здійснювати професійне спілкування й командну взаємодію, а також демонструвати готовність до творчої, інноваційної та професійної педагогічної діяльності.

Тема 1. Побудова системи сучасної музичної освіти

У межах цієї теми розглядається еволюція музичної освіти від традиційної академічної школи до сучасних моделей навчання, які інтегрують новітні технології, міждисциплінарні підходи та індивідуальні освітні траєкторії. Особлива увага приділяється взаємодії класичної спадщини з сучасними стилями музики, зокрема популярною, естрадною та джазовою. Студенти аналізують структуру музичної освіти в Україні та світі, визначають місце вокально-педагогічної підготовки в загальному контексті мистецької освіти. Обговорюються питання балансу між технічною підготовкою, розвитком креативності та формуванням особистісних якостей майбутнього музиканта й педагога.

Тема 2. Чотири основні функції освіти. Їх втілення шляхом синтезу

Освіта виконує пізнавальну, виховну, культуротворчу та соціалізуючу функції. У темі аналізується, як ці функції поєднуються в процесі музичного навчання. Пізнавальна функція проявляється у здобутті знань із теорії та практики вокалу; виховна у формуванні ціннісних орієнтирів і моральних якостей; культуротворча у прилученні до національної та світової музичної спадщини; соціалізуюча у підготовці студента до активної участі в культурному житті суспільства. Через метод синтезу студенти вчать інтегрувати різні функції у власну педагогічну

практику, використовуючи вокальні твори як засіб розвитку інтелекту, духовності й комунікації.

Тема 3. Формування світогляду у здобувачів освіти та спроможності до розширення свідомості

Тема спрямована на усвідомлення ролі мистецтва у формуванні духовного та культурного простору особистості. Студенти вивчають, як музика впливає на емоційну сферу, розвиток мислення та формування ціннісних орієнтацій. Розглядається роль викладача як провідника до ширшого світогляду, здатного надихати й мотивувати здобувачів до самостійного пізнання та творчого пошуку. У процесі навчання застосовуються методи роботи з асоціативним мисленням, слуховими образами та імпровізаційними завданнями, що допомагає студентам формувати гнучкість свідомості, необхідну для сучасного музиканта й педагога.

Тема 4. Зміст навчання. Застосування методів синтезу та доцільності. Складання концертних проєктів

Тема орієнтована на практичне визначення структури навчального процесу у вокальному мистецтві. Студенти вивчають, як поєднувати академічні й сучасні методики, щоб забезпечити гармонійний розвиток виконавця. Особлива увага приділяється методу синтезу - інтеграції технічних, художніх та сценічних елементів у процесі підготовки вокаліста. На практичних заняттях студенти складають міні концертні програми, добираючи твори різних стилів (академічний вокал, естрада, джаз) і створюючи єдиний художній проєкт. Такий підхід розвиває у здобувачів здатність мислити програмно та працювати з репертуаром не лише як виконавці, а й як майбутні педагоги, які зможуть навчати створенню цілісних концертних програм.

Тема 5. План та критерії роботи над музичним твором, цілісний аналіз та його інтерпретація

У темі розглядаються принципи роботи з вокальним репертуаром - від першого ознайомлення з нотним текстом до сценічного втілення. Студенти вчаться визначати основні критерії підготовки: технічні (інтонаційна точність, дикція, вокальна опора), художні (виразність, емоційність, стильова відповідність), сценічні (контакт із публікою, сценічна пластика). Практичним завданням є цілісний аналіз музичного твору: визначення його структури, образного змісту, жанрових особливостей та стилістичних рис. Значна увага приділяється інтерпретації - здатності знайти власний підхід до виконання, враховуючи традиції, але й проявляючи індивідуальність.

Тема 6. Застосування засобів музичної виразності

У цій темі досліджуються засоби музичної виразності (динаміка, темп, штрихи, артикуляція, агогіка, темброві відтінки) та їх роль у

формуванні художнього образу твору. Студенти аналізують, як різні стилі сучасного співу (поп, соул, джаз, мюзикл) вимагають специфічного використання виразних засобів. Практична частина передбачає виконання одного й того ж твору у різних інтерпретаційних варіантах, що допомагає усвідомити гнучкість і багатозначність музичного тексту. Очікуваним результатом є розвиток індивідуального артистизму та здатності застосовувати виразні засоби відповідно до педагогічних і сценічних завдань.

Тема 7. Технічний розвиток та розвиток навичок читання з листа

Тема присвячена удосконаленню вокально-технічних навичок та формуванню професійного нотного зору, необхідного для викладача сучасного співу. Студенти виконують вправи на інтонування інтервалів, ритмічні читання та читання з листа вокальних творів різних жанрів. Окремо вивчається питання застосування сучасних цифрових інструментів (програм для нотного набору, додатків для тренування слуху та ритму). Розвиток технічних навичок розглядається не лише як особистісне завдання виконавця, а й як педагогічна компетентність - здатність навчити майбутніх учнів упевнено читати з листа та швидко засвоювати репертуар.

Тема 8. Індивідуальна траєкторія розвитку здобувача, вміння окреслення задач за кожним вибраним критерієм

Тема спрямована на формування здатності студентів планувати власний розвиток і розвиток майбутніх учнів. Розглядаються принципи індивідуалізації навчання: врахування рівня вокальної підготовки, психологічних особливостей та творчих інтересів. Студенти вчаться формувати конкретні завдання за різними критеріями: технічними, художніми, сценічними, комунікативними. Практична робота включає складання індивідуальної освітньої траєкторії (річного плану розвитку), що охоплює вибір репертуару, визначення пріоритетних технічних проблем і постановку творчих цілей.

Тема 8.1 Синтезований курс з фаху у сучасній музичній освіті.

Різноманітні підходи до вивчення музики: загальна та професійна освіта. Традиційний та сучасний підхід у початковому музичному вихованні. Інтеграція новітніх технологій та мультидисциплінарних методик. Синтез дисциплін - фах, сольфеджіо, теорія музики, аналіз. Освітня модель, в якій практика на інструменті та теоретичні знання викладаються не окремо, а пов'язано між собою та контекстно (вивчення структури та гармонія твору, осмислення музичної форми, розуміння ритмічної організації та інших елементів музики, інтонування - все це надає здобувачу глибинне розуміння музики, зростання музичної компетенції, формування музичного мислення тощо.

Тема 8.2 Характеристика та особливості біологічної та рівневої систем початкової музичної освіти.

Біологічна модель музичної освіти: вікові особливості сприйняття музики, технічних можливостей здобувача; "плюси" та "мінуси" даної моделі.

Рівнева модель музичного навчання: розподіл на рівні, які характеризуються конкретними вимогами, що дають можливість здобувачам здобути якісні навички та знання, вміння.

Тема 8.3 Характерні особливості та Аналіз синтезованого курсу з фаху у США.

Розглядання структури навчальної системи Piano Adventures - як зразок поєднання фахової дисципліни та теорії музики. Книги lesson та theory - показують поєднання уроків гри на інструменті із читанням нот, теорією, розвитку слуху. Книги Technique та Performance - дають можливість розвинути техніку гри, етюди та музичні твори для виступів. Також погляд додаткових книг, де надаються допоміжні матеріали для закріплення теорії музики, читання нот та ритмів, інтервалів тощо.

Тема 8.4 Структура екзаменаційної музичної системи ABRSM.

ABRSM - одна з найавторитетніших міжнародних систем музичної освіти та оцінювання. Рівнева система, екзамени, оцінювання. Тематичний розгляд рівнів, вимоги до екзамену.

Тема 8.5 Характеристика і аналіз початкової музичної школи Yamaha (Японія).

Yamaha music education system / Yamaha music school - структурована програма, яка поєднує музичну теорію, практику та творчість. Основні форми уроку: слухання та розпізнавання звуків, гра на інструменті/вокал, теорія музики, творчість, ансамблева гра. Аналіз та структура системи.

Тема 8.6 НСМО. Цілі. Задачі. Будова. Рівневі вимоги.

Нсмо - національна система музичної освіти (Україна). Розгляд практичної частини системи (синтезований підхід у навчанні музиці: поєднання фаху та теорії музики. Екзаменаційна система НСМО. Вимоги до рівнів, форми роботи, система оцінювання знань. Сертифікати. Характеристика здобувача для подальшого вдосконалення навичок та вмінь

Тема 8.7 Теорія множинного інтелекту Гарднера. Пояснення музичного матеріалу за допомогою різних типів інтелекту .

Розгляд теорії множинного інтелекту Гарднера. Характеристика та особливості теорії. Інтеграція теорії множинного інтелекту у початкову музичну освіту.

Способи подачі музичного матеріалу з урахуванням можливостей кожного з типу інтелекту : візуальний, слуховий, музичний, логіко-математичний, просторовий, вербальний, міжособистісний, особистісний, натуралістичний.

Тема 8.8 Розробка синтезованої навчальної програми з фаху (рівень 1-4).

Складання навчальної програми для спеціальностей : фортепіано, народні інструменти, духові інструменти, вокал, струнні інструменти, ударні інструменти.

Тема 8.9 Приклади вправ та методичні матеріали до синтезованого курсу з фаху для початкової музичної освіти.

Розробка методичних рекомендацій. Створення робочих зошитів, книг, презентацій, методичного забезпечення. Пошук вправ для інтегрованого курсу.

Тема 9. Концертні виступи. Обговорення та оцінювання виступів здобувачів освіти (самооцінювання, взаємооцінювання). Визначення та прийняття завдань для подальшого просування

Тема формує у студентів навички публічного виступу та критичного аналізу власної й чужої творчості. Студенти беруть участь у концертних заходах, виконують твори різних стилів та аналізують результати своєї роботи. Особливе місце займає практика самооцінювання та взаємооцінювання, що дозволяє формувати навички об'єктивного підходу до оцінки виконавської майстерності. Викладач навчає принципам конструктивної критики, що допомагає здобувачам не лише виправляти недоліки, а й розвивати сильні сторони. Результатом є підготовка студента до роботи в умовах сценічного та педагогічного простору.

Тема 10. Знання педагогічного репертуару. Уміння складання перспективного плану навчання

У темі розглядаються основи педагогічного репертуару - добір вокальних творів, що відповідають віковим, технічним та художнім можливостям учнів. Студенти вивчають репертуарні збірники, аналізують твори різних стилів та рівнів складності, складають приклади навчальних програм для різних етапів підготовки. Окрема увага приділяється перспективному плануванню: студенти створюють плани роботи на семестр або рік, визначаючи поступовий розвиток вокально-технічних і художніх умінь. Таким чином, вони формують педагогічну компетентність у сфері організації навчального процесу, що є необхідною умовою роботи у сфері мистецтва сучасного співу.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль: усні відповіді, участь у дискусіях, виконання індивідуальних і групових завдань, аналіз педагогічних ситуацій, створення міні-проектів.

Семестровий контроль: розробка навчально-методичних матеріалів (конспект уроку, план виховного заходу), презентація власних педагогічних рішень, виконання тестових і практичних завдань.

Підсумковий контроль: екзамен у формі комплексного завдання – моделювання навчального заняття з використанням сучасних методів навчання, цифрових технологій та елементів інклюзивної освіти.

ПОЛІТИКА КУРСУ

- Активна участь у заняттях, командна та індивідуальна робота.
- Дотримання принципів академічної доброчесності.
- Взаємоповага, толерантність і конструктивна критика в процесі обговорень.
- Виконання завдань у встановлені терміни; пропущені заняття компенсуються самостійною роботою за рекомендацією викладача.
- Заохочується ініціатива, креативність і застосування інноваційних рішень у педагогічній діяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бондарчук А. Я. *Методика формування вокально-виконавських навичок студентів мистецьких спеціальностей*. Одеса, 2020. 24с.
2. Гризоглазова Т. І. *Методика формування навичок читання нотного тексту*. Запоріжжя: КПУ, 2021. 4с.
3. Рось З. П. *Особливості роботи з розвитку вокально-виконавської техніки естрадно-джазових співаків*. Івано-Франківськ, 2020. 66с.
4. Черній В. *Читання нот з листа як засіб формування професійних компетентностей музиканта*. Дрогобич, 2025. 352с.

Додаткова:

1. Кушка Я. С. *Методика навчання співу*. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 288 с.
2. Шпак В. А., Кузьменко-Присяжна Л. І., Остапенко Л. В. *До проблеми методики навчання естрадному вокалу*. Молодий вчений, 2017. С. 31–34.